

## **ТУРИСТИЧНІ ФОРМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЗА ПРОГРАМОЮ ВЗАЄМОПІДТРИМКИ «БАТЬКИ ДЛЯ БАТЬКІВ»**

Останні роки характеризуються підвищеною увагою науковців до проблем підтримки батьків дітей із особливими потребами. Зокрема, серед пріоритетних аспектів визначальними є програми взаємопідтримки для батьків.

Аналіз наукових джерел, присвячених означеній проблемі, свідчить, що питанням психолого-педагогічної підтримки батьків займалися Мастюкова О., Московкіна О., Нижник С., Романчук О., Сагірова О. та ін. Однак, залишаються недостатньо дослідженими питання програм взаємопідтримки для батьків, зокрема туристичні форми роботи.

Спілкування батьків є особливо цінним тому, що воно дає змогу батькам зустрітися з тими, хто йде схожим життєвим шляхом, сприяє відкритості до того, щоб слухати один одного, підтримувати, ділитися досвідом.

В сучасних умовах соціуму, сім'ї часто натикаються на нерозуміння їхнього життєвого досвіду найближчим оточенням, на негативне сприйняття їхньої дитини. Батьки можуть через спілкування з іншими батьками віднайти для себе важливе розуміння та емоційну підтримку, краще зрозуміти, відчути один одного, адже якими б емпатійними не були фахівці, вони ніколи не знатимуть їхньої проблеми «зсередини», вони будуть завжди тими, «хто йде поруч» [1]. Тому батьки часто обережно сприймають поради фахівців. Водночас, коли батьки бачать інші сім'ї, які успішно справляються з випробуванням і попри труднощі та випробування живуть з радістю та з любов'ю, це викликає у них зовсім інше сприйняття: «Якщо вони можуть так жити, то, ймовірно, і ми можемо спробувати на це подивитися по-іншому, і спробувати жити з цим теж по-іншому...» [3].

Саме тому програми взаємопідтримки «Батьки для батьків» мають великий терапевтичний ефект. В батьків, які брали участь у такій програмі менша частота депресій, вища самооцінка та впевненість у власних силах, більша мережа соціальної підтримки, більший доступ до інформації, позитивна та реалістична адаптація до

неповносправності дитини.

Для досягнення ефекту роботи з батьками в межах програми використовуються різні форми роботи, зокрема і туристичні. До туристичних форм роботи за програмою «Батьки для батьків» відносимо триденні семінари, літні табори для сімей, походи, екскурсії тощо.

Триденні семінари для батьків дітей із особливими потребами організуються в мальовничих куточках нашої держави. Мета проведення таких семінарів – дати батькам знання, інформацію про неповносправність дітей, методи реабілітації тощо. Під час триденних семінарів батьки мають можливість три дні побути поза сім'єю на базі відпочинку. Це своєрідна пауза, можливість вийти зі звичної життєвої ситуації і задуматися над своїм шляхом. У семінарах можуть брати участь до 20 осіб учасників плюс троє-п'ятеро організаторів, що дає змогу розвиватися достатньо глибокій та інтенсивній груповій динаміці. Велика увага зосереджується на створенні відповідної психологічної атмосфери в групі, відкритості, взаємного прийняття, довіри.

Літні табори для сімей є безпосереднім продовженням семінарів. Багато елементів із семінарів переносяться в програми літніх таборів. Особливістю є те, що до табору (це обов'язкова умова) можна запросити всю сім'ю: маму, батька, усіх дітей. Такий досвід об'єднує сім'ю, зміцнює та надихає її. Учасниками табору можуть бути також волонтери, які мають бажання просто стати друзями дітям із особливими потребами та їхнім сім'ям. Робота табору створює атмосферу свята, дружби, доброти, взаємопідтримки. Для організації будь яких форм роботи потрібні кошти, зазвичай це кошти різних проектів та добродіїв [2].

Отже, взаємопідтримка, під час туристичних форм роботи з батьками, в межах програми, сприяє виходу сім'ї з соціальної ізоляції, долати власний сором чи страх й інтегрувати своїх дітей, руйнувати негативні соціальні упередження, робити суспільство відкритішим та толерантним.

#### ***Література:***

1. *Мастюкова Е.М., Московкина А.Г. Семейное воспитание детей с отклонениями в развитии. – М. : ВЛАДОС : 2003. – 408 с.*
2. *Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та суспільстві. – Львів, 2008. – 334 с.*
3. *Нижник С., Сагірова О. Допомога дітям з особливими потребами. – К. : 2004. – 120 с.*